

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

GENEL DEĞERLENDİRME RAPORU

**2022 YILI KİMYASAL MADDE BULUNDURAN
İŞYERLERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ
ROGRAMLI TEFTİŞİ**

Ağustos 2023

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

ÖNSÖZ

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 49'uncu maddesi ve çalışma hayatı ile ilgili diğer maddeleri ile Devlet, çalışanların hayat seviyelerini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, çalışmayı desteklemek, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam oluşturmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri almakla yükümlü tutulmuştur. Bu yükümlülük Devlet'in çalışma hayatına müdahalesini gerekli kılmaktadır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olarak sosyal hukuk devleti temelinde emeğin ve hakkın esas alındığı, diyalog mekanizmalarının etkin bir biçimde işletilerek çalışma ahenginin hâkim kılındığı, uluslararası norm ve standartlara uyumlu, yenilikçi bir çalışma hayatı oluşturmak vizyonu çerçevesinde temel misyonumuz; çalışma hayatını düzenlemek ve denetlemek, işgücü piyasasının yapısal sorunlarını çözmek suretiyle büyümenin istihdama katkısını, istihdam ve işgücüne katılım oranını artırmak, nitelikli insan kaynağı oluşturmak, sosyal güvenliği yaygınlaştıracak tedbirler almak, iş sağlığı ve güvenliği kültürünü geliştirerek tüm çalışanlara sağlıklı ve güvenli çalışma ortamı oluşturmaktır.

Anayasa kapsamında, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile verilen görevlerin denetimle ilgili kısımları; 5690 sayılı Kanun ile onanan Uluslararası Çalışma Örgütü'nün Sanayi ve Ticarete İş Teftişi hakkındaki 81 sayılı ILO Sözleşmesi gereği Bakanlık Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına verilmiştir. Bu kapsamda, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının çalışma hayatını denetlemeye yetkili birimi olan ve çalışma barışının tesisi ve çalışanların sağlık ve güvenliğinin sağlanması amacıyla görev yapan Rehberlik ve Teftiş Başkanlığının, çalışma hayatı ile ilgili mevzuatın uygulanmasını izlemek, çalışma şartları, çalışma ortamı, çalışma ilişkileri, iş kazaları ve meslek hastalıkları, kayıt dışılık, iş sağlığı ve güvenliğine yönelik ihlaller ve benzeri risk kriterlerine dayanarak işyerleri ve sektörler düzeyinde analizler yapmak, çalışma hayatının denetimi ve raporlanmasına ilişkin ilke, yöntem, standart ve teknikleri geliştirmek, denetim rehberleri hazırlamak, denetimlerin etkinliğini ve verimliliğini artırıcı tedbirleri almak, bu konuda görüş ve önerilerde bulunmak gibi görevleri bulunmaktadır.

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı olarak programlı teftişler kapsamında amacımız, ülkemizde yürürlükte bulunan iş mevzuatı kapsamında çalışma hayatı bakımından öncelikli riskleri belirleyerek önleme politikaları geliştirmek, korumak, sektörde kalıcı ve sistematik iyileşme sağlamak, gelecekte yapılacak teftişler için veri oluşturmak, teknik açıdan ilgili taraflara rehberlik etmek ve taraflar arasında çalışma barışının sağlanmasına katkıda bulunmaktır. Bu kapsamda yürütülen teftişlere ilişkin hazırlanan Genel Değerlendirme Raporları ilgili tarafların bilgilerine sunulmaktadır.

Bekir AKTÜRK
Rehberlik ve Teftiş Başkanı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

TEŞEKKÜR

2022 yılına ait Programlı Teftişlerin hazırlanmasında, bu raporun yazımında ve bilhassa projenin yürütülmesi aşamasında sahada özveri ve gayretle teftiş yapmak suretiyle görev alan tüm İş Başmüfettişleri, İş Müfettişleri ve İş Müfettişi Yardımcılarına, teftiş aşamasında gerekli kolaylığı sağlayan özel sektör işyerlerine, kamu kurum ve kuruluşlarına, katkı ve katılımı olan tüm paydaşlara teşekkür ederim.

Bekir AKTÜRK
Rehberlik ve Teftiş Başkanı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
TEŞEKKÜR	ii
İÇİNDEKİLER	iii
ŞEKİL DİZİNİ	iv
TABLO DİZİNİ	v
I. BÖLÜM: GENEL BİLGİLER	1
1.1. Teftişin Adı.....	1
1.2. Teftişin Amacı	1
1.3. Teftişte Görev Alan Müfettişler.....	1
1.4. Çalışma Takvimi.....	1
1.5. Görev Yapılan İller	1
1.6. Teftişe Alınan İşyerleri Hakkında Genel Bilgiler	2
II. BÖLÜM: TEFTİŞİN TANIMI	2
1. Gerekçe.....	2
2. Yöntem	3
3. İşyerlerinin Seçim Kriterleri.....	4
4. Teftişe Alınan İşyerlerinin Belirlenme Yöntem ve Kaynakları	6
5. Faaliyet Alanı Bilgileri	6
5.1. İşyerlerinin Tanımı	6
III. BÖLÜM: TEFTİŞ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR	7
1. Hazırlık Aşaması	7
2. Teftiş Aşaması.....	8
3. İstatistikler	9
3.1. İl Bazında İşyeri ve Çalışan Sayısı İstatistikleri	9
3.2. Programlı Teftişlerde Tespit Edilen Noksan Hususlara İlişkin İstatistikler	11
3.3. Teftiş Sonucu İstatistikleri	16
IV. BÖLÜM: MEVZUATA AYKIRILIKLAR	22
1. İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Kapsamında Mevzuata Aykırılıklar:	22
2. İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik Kapsamında Mevzuata Aykırılıklar:.....	23
3. Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Mevzuata Aykırılıklar:	24
4. Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik Kapsamında Mevzuata Aykırılıklar:.....	25
5. İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik Kapsamında Mevzuata Aykırılıklar:	26
6. İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Diğer Mevzuat Kapsamında Mevzuata Aykırılıklar:	26
V. BÖLÜM: SONUÇ	27
1. Giderilmeyen Mevzuat İhlalleri ve Yapılan İdari İşlemler	27
1.1. Giderilmeyen Mevzuat İhlalleri.....	27
1.2. Uygulanması İstenilen İdari Para Cezaları	28
2. Teftiş Sonuçları ile İlgili Genel Değerlendirme	28

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

ŞEKİL DİZİNİ

Şekil 2.1: Teftiş Edilen İşyerlerinin Faaliyet Kodlarına Göre Dağılımı.....	7
Şekil 3.1: Ulaşılan Çalışan Sayılarının Dağılımı.....	11
Şekil 3.2: İlk Teftiş Sonucu Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıklar ve İPC Uygulanan Mevzuata Aykırılıkların Dağılımı	16
Şekil 3.3: Programlı Teftiş Sonuçlarının Sayısal Dağılımı	17
Şekil 3.4: Uygulanmış Olan İdari Para Cezası Miktarlarının Kanunlara Göre Dağılımı ..	18
Şekil 3.5: İdari Para Cezası Uygulanan Mevzuata Aykırılıkların Yüzdesele Dağılımı	20
Şekil 3.6: Mevzuat Bazında İlk On Sırada Yer Alan İdari Para Cezası Miktarlarının Dağılımı.....	21

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

TABLO DİZİNİ

Tablo 2.1: 2019-2020-2021 Yılları Bazında 20 ve 22 Faaliyet Kodlu İşyerlerine İlişkin Sayısal Veriler	3
Tablo 2.2: 2021 Yılı 20 ve 22 Faaliyet Kodlarına Göre İş Kazası Geçiren ve Meslek Hastalığı Teşhisi Konulan Sigortalı Çalışan Sayıları	4
Tablo 2.3: Teftiş Programına Alınan İşyerlerine Ait Ana ve Alt Faaliyet Kodları Listesi .	6
Tablo 3.1: Teftiş Yapılan İşyerleri ve Çalışan Sayılarının Dağılımı	9
Tablo 3.2: İşyerlerinde Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıkların Yasa ve Yönetmelik Bazında Değerlendirilmesi	11
Tablo 3.3: Kanunlara Göre Mevzuata Aykırılık Sayıları ve İdari Para Cezası Miktarlarının Dağılımı	17
Tablo 3.4: İdari Para Cezası Uygulanan Mevzuat Maddeleri ve Miktarları	18

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

I. BÖLÜM: GENEL BİLGİLER

1.1. Teftişin Adı

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı'nın 2022 yılı Genel Çalışma Planı, Bakanlık Makamının 03.01.2022 tarih ve 78799 sayılı Olur'u ile yürürlüğe konulan "2022 Yılında Kimyasal Madde Bulunduran İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftişler ile Program Dışı Teftişlere İlişkin Uygulama Esasları"na göre uygulanan "Kimyasal Madde Bulunduran İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftiş"

1.2. Teftişin Amacı

Kimyasal Madde Bulunduran İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftiş ile rehberlik ve teftiş faaliyetlerinin yürütüleceği kimyasal madde bulunduran işyerlerinde; iş sağlığı ve güvenliği bilincinin oluşturulması ve mevcut iş sağlığı ve güvenliği bilincinin artırılması, proaktif teftiş yaklaşımı ile öncelikle kimyasallardan kaynaklanan riskler olmak üzere, yangın, parlama, patlama vb. iş sağlığı ve güvenliği risklerinin belirlenerek önleme politikalarının geliştirilmesi, sektörde yaşanabilecek iş kazaları ve meslek hastalıklarının en aza indirilmesi adına alınması gerekli önlemlerin tespit edilerek kalıcı ve sistematik iyileşmelerin sağlanması, rehberlik ve teftiş faaliyetleri neticesinde işyerlerinde etkin bir iş sağlığı ve güvenliği organizasyonunun kurulması ve gelecekte yapılacak denetimler için veri tabanı oluşturulması amaçlanmıştır.

1.3. Teftişte Görev Alan Müfettişler

2022 yılı Ocak-Aralık ayları arası teftiş dönemlerinde uygulanmış olan Kimyasal Madde Bulunduran İş Yerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftiş kapsamında Adana Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlığı'nda 19 İş Müfettişi, Ankara Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlığı'nda 69 İş Müfettişi, Bursa Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlığı'nda 12 İş Müfettişi, İstanbul Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlığı'nda 28 İş Müfettişi ve İzmir Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlığı'nda 16 İş Müfettişi olmak üzere toplam 144 İş Müfettişi görevlendirilmiştir.

1.4. Çalışma Takvimi

2022 yılı Kimyasal Madde Bulunduran İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftiş, Ocak ayında başlamıştır. Ocak-Şubat, Mart-Nisan, Mayıs-Haziran-Temmuz, Ağustos-Eylül-Ekim, Kasım-Aralık olmak üzere 5 dönemde ve 12 ayda tamamlanmıştır.

1.5. Görev Yapılan İller

2022 yılı Kimyasal Madde Bulunduran İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftiş Türkiye genelinde; Adana, Afyonkarahisar, Aksaray, Amasya, Ankara, Antalya, Aydın, Bartın, Batman, Bilecik, Bingöl, Bolu, Burdur, Bursa, Çankırı, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Düzce, Edirne, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, Isparta, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Karabük, Karaman, Kastamonu, Kayseri, Kırıkkale, Kırklareli, Kırşehir, Kilis, Kocaeli, Konya, Manisa, Mersin, Muş, Nevşehir, Niğde,

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Ordu, Osmaniye, Sakarya, Samsun, Sinop, Sivas, Tekirdağ, Tokat, Trabzon, Uşak, Van, Yozgat ve Zonguldak olmak üzere 58 ilde uygulanmıştır.

1.6. Teftişe Alınan İşyerleri Hakkında Genel Bilgiler

2022 yılı Kimyasal Madde Bulunduran İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftiş kapsamında; 20-Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı” ile “22-Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı” ana faaliyet kodları ağırlıklı olmak üzere gıda, tekstil, matbaacılık, metal, mineral ürünlerin imalatı, mobilya, kimyasal ürünlerin ticareti, depolama gibi kimyasal madde bulunduran farklı sektörlerde faaliyet yürüten toplam 1.810 işyerinde teftiş yapılmıştır.

II. BÖLÜM: TEFTİŞİN TANIMI

1. Gerekçe

Çalışma hayatında hemen her sektörde kimyasal maddeler kullanılmaktadır. Kimyasal maddelerin hayatın her alanında yer bulan ağırlığı beraberinde çevre, sağlık ve güvenlik risklerinin doğmasına da neden olmaktadır. Kimyasal maddelerden meydana gelen kazalar, önemli sağlık, çevre ve güvenlik problemlerine yol açmaktadır. Kimyasalların tehlikeleri genellikle hatalı kullanım, depolama, taşıma ve proses hataları, doğal afetler, yangın, parlama, patlama gibi durumlar sonucu ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte kimyasal maddelerin yoğun olarak kullanıldığı işyerlerinde bu kimyasallar solunum, deri, göz ve yeme/içme yoluyla insan vücuduna girebilmekte, akut, kronik maruziyetler sonucunda meslek hastalıklarına sebep olabilmektedir. Bu nedenlerle, kimyasal maddelerle yoğun olarak çalışılan başta kimyasal ürünlerin imalatı, kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı faaliyet kollarında bulunan işyerleri olmak üzere tüm sektörde iş sağlığı ve güvenliği yönünden gerekli önlemlerin alınması ve devamlılığının sağlanması önem arz etmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumu 2019, 2020 ve 2021 yılı istatistiklerine göre “20-Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı” ile “22-Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı” faaliyet kodlu işyerlerinde Türkiye genelinde işyeri sayısı ve sigortalı çalışan sayısı her geçen yıl artış göstermektedir. Bu faaliyet kollarında iş kazası geçiren sigortalı çalışan sayısı son üç yılda toplam 56.517, meslek hastalığına tutulan sigortalı çalışan sayısı son üç yılda toplam 156’dır. Kimyasal maddelerin yoğun olarak kullanıldığı işyeri ve istihdam sayılarındaki artış ile birlikte iş kazası ve meslek hastalığı sayılarındaki artış göz önünde bulundurularak Bakanlığımız 2015/4 sayılı Genelgesi eki Teftiş Rehberi’nin Birinci Kitap Birinci Kısım Birinci Bölüm 2. Maddesi hükmü gereği 2022 yılı için programlı teftiş faaliyetlerine ilişkin Rehberlik ve Teftiş Başkanlığınca “Kimyasal Madde Bulunduran İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftiş” planlanmıştır.

Tablo 2.1’de Sosyal Güvenlik Kurumu istatistiklerine göre “20-Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı” ile “22-Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı” faaliyet kodlarında sigortalı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

çalışanların 2019-2021 yılları arasında toplam iş kazası ve meslek hastalıkları sayılarına ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Tablo 2.1: 2019-2020-2021 Yılları Bazında 20 ve 22 Faaliyet Kodlu İşyerlerine İlişkin Sayısal Veriler

	2019	2020	2021	Toplam
İşyeri Sayısı	18.582	19.840	21.705	60.127
Sigortalı Çalışan Sayısı	297.922	334.293	354.642	986.857
İş Kazası Geçiren Sigortalı Sayısı	16.974	17.487	22.056	56.517
Meslek Hastalığına Tutulan Sigortalı Sayısı	50	45	61	156
İş Kazası Sonucu Ölen Sigortalı Sayısı	22	29	24	75
Geçici İş Göremezlik Süresi (Gün)	179.171	181.713	243.435	604.319

2. Yöntem

Programlı Teftişler, Bakanlık Makamının 03.01.2022 tarih ve 78799 sayılı Olur'u ile yürürlüğe konulan Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı'nın "2022 Yılında Kimyasal Madde Bulunduran İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftişler ile Program Dışı Teftişlere İlişkin Uygulama Esasları" dikkate alınarak yapılmıştır.

Kimyasal madde bulunduran işyerlerinde yapılan programlı teftişlerde tespit edilen mevzuata aykırılıkların giderilmesi için işveren tarafından süre talep edildiğinde ve bu durum teftişi gerçekleştiren müfettişlikçe de uygun görüldüğünde teftişe ara verme uygulamasına gidilmiştir. Verilen sürenin bitiminde tekrar teftişe gidilerek belirlenmiş olan noksanlık ve aykırılıkların giderilip giderilmediğine ilişkin teftiş yapılmıştır. Devam eden noksanlık ve aykırılıklarla ilgili olarak mevzuatta belirlenmiş olan idari yaptırımlar uygulanmıştır. İşverenliğin süre talep etmediği durumda ise bu husus ayrı bir tutanak ile kayıt altına alınmıştır. Müfettişçe süre verilmesinin uygun görülmediği durumlarda ise durum ilgili raporda gerekçelendirilmiştir. İşverenler tarafından ek süre talebinde bulunduğu ve müfettişlerce bu durumun uygun görüldüğü hallerde ise ilgili Grup Başkanlığının görüşü ve Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı'nın onayı ile bazı işyerlerine ek süreler verilmiştir. Yürütülen teftişlerde rehberlik faaliyetlerine de yer verilmiş olup hem işverenlik hem de çalışanlar nezdinde iş sağlığı ve güvenliği açısından farkındalık oluşturulması amaçlanmıştır.

Yapılan programlı teftişler aşağıda belirtilen konularını kapsayacak gerçekleştirilmiştir.

- Kimyasal maddelerle çalışmalarda sağlık ve güvenlik,
- Yangın, parlama ve patlama,
- 2015/4 Sayılı Genelge ekinde yer alan Teftiş Rehberi'nin Birinci Kitap Birinci Kısım Dördüncü Bölüm Madde 3.6'da belirtilen; iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli, risk değerlendirmesi, çalışan temsilcisi ve iş sağlığı ve güvenliği kurulu,
- Kayıt dışı istihdam, yabancı çalışanlar, çocuk işçiler, eşitlik ilkesi, korumalı işyerleri.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

3. İşyerlerinin Seçim Kriterleri

Kimyasal Madde Bulunduran İş Yerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftiş kapsamına alınan işyerleri; 20-Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı” ile “22-Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı” faaliyet kodlu işyerleri ağırlıklı olmak üzere gıda, tekstil, matbaacılık, metal, mineral ürünlerin imalatı, mobilya, kimyasal ürünlerin ticareti, depolama gibi kimyasal madde bulunduran farklı sektörlerde faaliyet yürüten çeşitli işyerleri arasından işyeri çalışan sayısı, tehlike sınıfı ve daha önceki teftiş bilgileri gibi hususlar dikkate alınarak seçilmiştir. İşyerlerinin seçiminde önemli rol oynayan kriterlerden biri de sektördeki iş kazası ve meslek hastalıkları verileri olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda; 2021 yılı Sosyal Güvenlik Kurumu istatistiklerine göre programlı teftişlerin ağırlıklı olarak seçildiği faaliyet grupları olan 20 ve 22 faaliyet kodları ile alt gruplarına ilişkin iş kazası geçiren sigortalı çalışan sayıları ile meslek hastalığı teşhisi konulan sigortalı çalışan sayıları ayrıntılı olarak Tablo 2.2’de gösterilmiştir.

Tablo 2.2: 2021 Yılı 20 ve 22 Faaliyet Kodlarına Göre İş Kazası Geçiren ve Meslek Hastalığı Teşhisi Konulan Sigortalı Çalışan Sayıları

Faaliyet Kodu		İş Kazası Geçiren Sigortalı Sayısı	Meslek Hastalığı Teşhisi Konulan Sigortalı Sayısı
20-Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı		5331	18
20-Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	1-Sanayi gazları imalatı	81	0
	2-Boya maddeleri ve pigment imalatı	55	0
	3-Diğer inorganik temel kimyasal maddelerin imalatı	318	3
	4-Diğer organik temel kimyasalların imalatı	464	1
	5-Kimyasal gübre ve azot bileşiklerin imalatı	276	0
	6-Birincil formda plastik hammaddelerin imalatı	456	3
	7-Birincil formda sentetik kauçuk imalatı	21	0
	2-Haşere ilaçları ve diğer zirai-kimyasal ürünlerin imalatı	108	0

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Faaliyet Kodu			İş Kazası Geçiren Sigortalı Sayısı	Meslek Hastalığı Teşhisi Konulan Sigortalı Sayısı
	3-Boya, vernik ve benzeri kaplayıcı maddeler ile matbaa mürekkebi ve macun imalatı	0-Boya, vernik ve benzeri kaplayıcı maddeler ile matbaa mürekkebi ve macun imalatı	518	5
	4-Sabun ve deterjan, temizlik ve parlaticı maddeleri, parfüm, kozmetik ve tuvalet malzemeleri imalatı	1-Sabun ve deterjan, temizlik ve parlaticı maddeleri imalatı	624	0
		2-Parfüm kozmetik ve bakım malzemelerinin imalatı	661	1
	5-Diğer kimyasal ürünlerin imalatı	1-Patlayıcı madde imalatı	34	0
		2-Tutkal imalatı	103	2
		3-Uçucu yağların imalatı	6	0
		4-Her nevi mum imali	0	0
		5-Kibrit imali	0	0
	6-Suni veya sentetik elyaf imalatı	9-Başka yerde sınıflandırılmamış diğer kimyasal ürünlerin imalatı	301	2
		0-Suni veya sentetik elyaf imalatı	1305	1
22-Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı			16725	43
22-Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	1-Kauçuk ürünlerin imalatı	1-İç ve dış lastik imalatı, lastiğe sırt geçirilmesi ve yeniden işlenmesi	1613	5
		9-Diğer kauçuk ürünleri imalatı	1897	8
	2-Plastik ürünlerin imalatı	1-Plastik tabaka, levha, tüp ve profil imalatı	3326	13
		2-Plastik torba, çanta, poşet, çuval, kutu, damacana, şişe, makara vb. paketleme malzemelerinin imalatı	4262	10
		3-Plastik inşaat malzemesi imalatı	1688	1
		9-Diğer plastik ürünlerin imalatı	3939	6

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

4. Teftişe Alınan İşyerlerinin Belirlenme Yöntem ve Kaynakları

Teftişe alınan işyerlerinin belirlenmesinde faaliyet kodları, işyerlerinin teftiş geçmişi, çalışan sayıları, işyerlerinin büyüklüğü, Rehberlik ve Teftiş Grup Başkanlıklarında görevli müfettiş sayıları dikkate alınmıştır. Teftiş programına alınması düşünülen işyerlerinin ünvan, adres ve sicil numaraları ile çalışan sayıları, m-İTOS, SENDİKA YETKİ ve KADİMBİS sistemlerinden kontrol edilerek belirlenmiştir.

5. Faaliyet Alanı Bilgileri

Kimyasal Madde Bulunduran İş Yerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftiş, başta kimya sektöründe faaliyet gösteren işyerleri olmak üzere kimyasal madde bulunduran işyerlerinde Türkiye genelinde toplam 58 ilde ve 1.810 işyerinde gerçekleştirilmiştir.

5.1. İşyerlerinin Tanımı

Teftiş programı kapsamına alınan işyerlerinin başlıca faaliyet kodları Tablo 2.3’de, faaliyet kodları dağılımı Şekil 2.1’de belirtilmiştir.

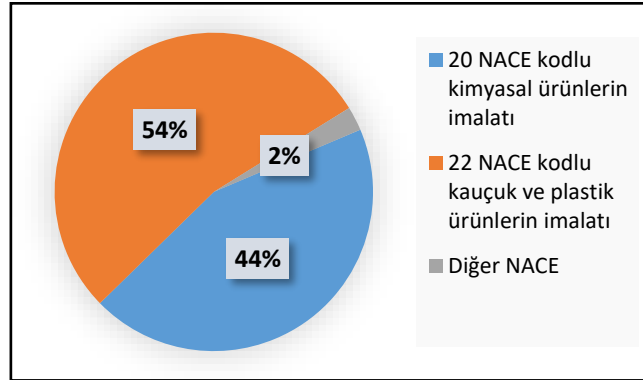
Tablo 2.3: Teftiş Programına Alınan İşyerlerine Ait Ana ve Alt Faaliyet Kodları Listesi

Faaliyet Kodu		Tanımı
20 Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	20.11	Sanayi Gazları İmalatı
	20.12	Boya Maddeleri ve Pigment İmalatı
	20.13	Diğer İnorganik Temel Kimyasal Maddelerin İmalatı
	20.14	Diğer Organik Temel Kimyasal Maddelerin İmalatı
	20.15	Kimyasal Gübre ve Azot Bileşiklerinin İmalatı
	20.16	Birincil Formda Plastik Hammaddelerin İmalatı
	20.17	Birincil Formda Sentetik Kauçuk İmalatı
	20.20	Haşere İlaçları ve Diğer Zirai-Kimyasal Ürünlerin İmalatı
	20.30	Boya Vernik vb. Kaplayıcı Maddeler ile Matbaa Mürekkebi ve Macun İmalatı
	20.41	Sabun ve Deterjan ile Temizlik ve Parlaticı Maddeler İmalatı
	20.42	Parfümlerin Kozmetiklerin ve Kişisel Bakım Ürünlerinin İmalatı
	20.51	Patlayıcı Madde İmalatı
	20.52	Tutkal İmalatı
	20.59	Başka Yerde Sınıflandırılmamış Diğer Kimyasal Ürünlerin İmalatı
20.60	Suni veya Sentetik Elyaf İmalatı	
22 Kauçuk ve plastik ürünler	22.11	İç ve Dış Lastik İmalatı
	22.19	Diğer Kauçuk Ürünlerin İmalatı
	22.21	Plastik Tabaka, Levha, Tüp ve Profil İmalatı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Faaliyet Kodu	Tanımı	
22.22	Plastik Torba, Çanta, Poşet, Çuval, Kutu, Damacana, Şişe, Makara Vb. Paketleme Malzemelerinin İmalatı	
22.23	Plastik İnşaat Malzemesi İmalatı	
22.29	Diğer Plastik Ürünlerin İmalatı	
Diğer	10	Gıda Ürünlerinin İmalatı
	13	Tekstil Ürünlerinin İmalatı
	21	Temel Eczacılık Ürünlerinin ve Eczacılığa İlişkin Malzemelerin İmalatı
	23	Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünlerin İmalatı
	24	Ana Metal Sanayii
	25	Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı (Makine ve Teçhizat Hariç)
	27	Elektrikli Teçhizat İmalatı
	28	Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Ekipman İmalatı
	31	Mobilya İmalatı
	46	Toptan Ticaret (Motorlu Kara Taşıtları ve Motosikletler Hariç)
52	Taşımacılık İçin Depolama ve Destekleyici Faaliyetler	

Şekil 2.1: Teftiş Edilen İşyerlerinin Faaliyet Kodlarına Göre Dağılımı

III. BÖLÜM: TEFTİŞ KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR

2022 yılı Kimyasal Madde Bulunduran İş Yerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftiş; hazırlık aşaması, teftiş aşaması ve istatistiklerin değerlendirilme aşaması olmak üzere üç aşamalı olarak gerçekleştirilmiştir.

1. Hazırlık Aşaması

Bakanlık Makamının 03.01.2022 tarih ve 78799 sayılı Olur'u ile yürürlüğe konulan "2022 Yılında Kimyasal Madde Bulunduran İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Yürütülecek Programlı Teftişler ile Program Dışı Teftişlere İlişkin Uygulama Esasları” doğrultusunda kimyasal madde bulunduran işyerlerinde Türkiye genelinde teftiş yapılması planlanmıştır.

Tüm grup başkanlıklarınca teftişlerde görevlendirilecek heyet ve müfettiş sayıları dikkate alınarak, kimyasal madde bulunduran işyerleri içerisinde programlı teftiş kapsamında olanlar belirlenmiş olup çalışma planı hazırlanmıştır. Programlı teftişlerde görev alacak müfettişlere, uygulama esaslarında belirtilen teftiş konularını kapsayacak şekilde teftişlerin çalışma takvimi içerisinde gerçekleştirilmesi amacıyla gerekli bilgilendirme yapılmıştır.

2. Teftiş Aşaması

Hazırlanan çalışma takvimine göre teftişler; 2022 yılı Ocak ayında başlamış, Ocak-Şubat, Mart-Nisan, Mayıs-Haziran-Temmuz, Ağustos-Eylül-Ekim, Kasım-Aralık dönemleri olmak üzere toplamda 5 dönem, 12 ay olacak şekilde yürütülmüş, 2022 yılı Aralık ayı sonunda tamamlanmıştır. Programlı teftişler; Adana, Ankara, Bursa, İstanbul ve İzmir Grup Başkanlıkları tarafından toplam 144 İş Müfettişi ile 58 farklı ilde 1.810 işyerine gidilerek yürütülmüştür.

İşyerlerinde teftiş yapılmadan önce bağlı bulunduğu Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinde işyerlerinin dosyaları incelenmiş, işyerleri ile ilgili edinilen bilgiler teftişlerde dikkate alınmıştır.

Teftişe işyerinde işveren ve/veya vekilleri ile görüşülerek başlanılmış, geliş amacı ve iş sağlığı ve güvenliği konusunda bilgi aktarımı yapıldıktan sonra işyerinden sorumlu kişilerle işyeri sahası gezilmiş, çalışanlar ile görüşülmüş ve gerekli belgelerin incelenmesi yapılmıştır. Teftişler süresince işverenlere karşı rehberlik edici bir yaklaşım sergilenmiştir.

Programlı teftişlerde, işyerlerinde tespit edilen ve hayati tehlike içermeyen mevzuata aykırılıklar için işverenin talep etmesi ve Müfettişin olumlu kanaati üzerine 2015/4 Sayılı Genelge ekinde yer alan İş Teftişi Rehberi Birinci Kitap Birinci Kısım Dördüncü Bölüm 9. Madde 1.15’te belirtilen Ek-13’e göre bildirim düzenlenerek uygun görülen bir tarihe kadar teftişe ara verilmesi yoluna gidilmiştir. Verilen süre sonunda tebliğ edilen mevzuata aykırılıklar kontrol edilmiş; işverenliğin yapıcı yaklaşımı, giderilecek mevzuata aykırılığın süre ve mali yönden gereksinimleri nedeniyle giderilmeyen aykırılıklar için Müfettişin olumlu kanaati ve Başkanlığın oluru ile tekrar süre verilmesi yoluna gidilmiş, söz konusu hususların giderilmemesi halinde ise mevzuata aykırılıklar için idari para cezası uygulanması önerilmiştir. Teftişler esnasında çalışanlar için hayati tehlike oluşturan bir husus tespit edildiğinde ise bu tehlike giderilinceye kadar riskli alan ve risk altındaki çalışanlar dikkate alınarak, işyerinin bir bölümünde veya tamamında yapılan işin durdurulması istenmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Teftişlerde işyeri tehlike sınıfının yanlış beyan edilmiş olduğunun anlaşıldığı durumlarda işyerinin hangi tehlike sınıfında olması gerektiği tespit edilerek SGK'ya bu hususta bildirim yapılmıştır. Bunun gibi diğer kurum ve kuruluşları ilgilendiren ve teftiş sırasında tespiti yapılmış olan hususlarla ilgili Kurumlara bildirim düzenlenmiştir.

3. İstatistikler

"Kimyasal Madde Bulunduran İş Yerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftiş" kapsamında 2022 yılı Ocak-Aralık ayları arasında gerçekleştirilen teftişlerle ilgili istatistik bilgileri aşağıda belirtilen ana başlıklar altında incelenmiştir;

- İl bazında işyeri ve çalışan sayısı istatistikleri,
- Programlı teftişlerde tespit edilen noksan hususlara ilişkin istatistikler,
- Teftiş sonucu istatistikleri

3.1. İl Bazında İşyeri ve Çalışan Sayısı İstatistikleri

2022 yılı Kimyasal Madde Bulunduran İş Yerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftiş kapsamında Türkiye genelinde 58 il ve 1.810 işyerinde tamamlanan teftişlerde, 22.495 kadın, 80.949 erkek ve 4 genç çalışan olmak üzere toplam 103.448 çalışana ulaşılmıştır. Teftiş programı kapsamında 142 işyerinde ise kapalı, gayri faal gibi durumların tespit edilmesi nedeniyle teftiş yapılamamıştır. Teftişi yapılan işyerlerinin il bazında sayıları ve bu işyerlerinde çalışan sayılarının dağılımı Tablo 3.1'de, ulaşılan çalışanların sayısal dağılımı Şekil 3.1'de gösterilmiştir.

Tablo 3.1: Teftiş Yapılan İşyerleri ve Çalışan Sayılarının Dağılımı

NO.	İL	İŞYERİ SAYISI	ÇALIŞAN SAYISI
1	ADANA	53	2.880
2	AFYONKARAHİSAR	9	337
3	AKSARAY	10	348
4	AMASYA	7	890
5	ANKARA	116	4.315
6	ANTALYA	87	4.063
7	AYDIN	7	291
8	BARTIN	5	1.122
9	BATMAN	2	227
10	BİLECİK	6	1.189
11	BİNGÖL	1	8
12	BOLU	5	552
13	BURDUR	1	151
14	BURSA	142	7.272
15	ÇANKIRI	3	110
16	ÇORUM	11	217
17	DENİZLİ	41	1.727
18	DİYARBAKIR	2	168
19	DÜZCE	31	2.773

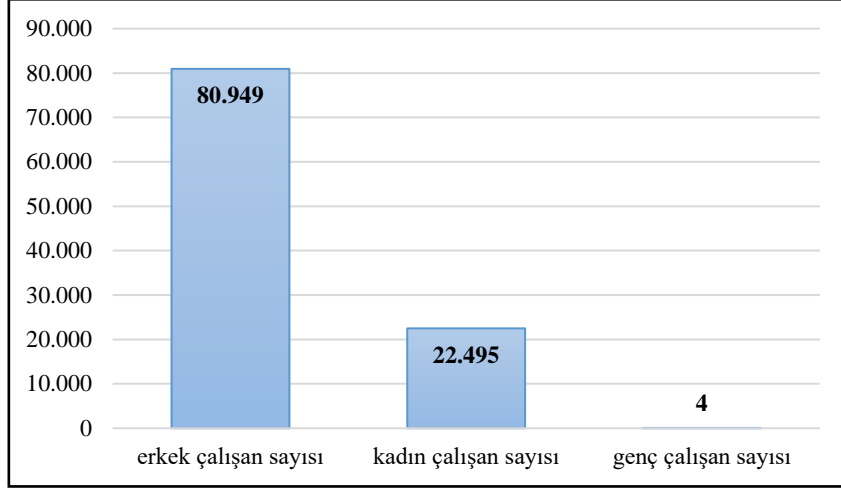

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

NO.	İL	İŞYERİ SAYISI	ÇALIŞAN SAYISI
20	EDİRNE	1	159
21	ELAZIĞ	3	72
22	ERZİNCAN	1	9
23	ERZURUM	5	90
24	ESKİŞEHİR	36	2.222
25	GAZİANTEP	42	5.657
26	HATAY	14	458
27	ISPARTA	2	133
28	İSTANBUL	453	22.113
29	İZMİR	109	8.637
30	KAHRAMANMARAŞ	9	466
31	KARABÜK	2	19
32	KARAMAN	10	1.118
33	KASTAMONU	1	13
34	KAYSERİ	58	2.781
35	KIRIKKALE	7	161
36	KIRKLARELİ	1	1.138
37	KİRŞEHİR	4	45
38	KİLİS	3	393
39	KOCAELİ	168	11.162
40	KONYA	86	2.654
41	MANİSA	31	5.111
42	MERSİN	19	1.128
43	MUŞ	3	74
44	NEVŞEHİR	11	174
45	NİĞDE	11	325
46	ORDU	10	347
47	OSMANİYE	12	847
48	SAKARYA	47	2.029
49	SAMSUN	53	1.472
50	SİNOP	5	265
51	SİVAS	9	167
52	TEKİRDAĞ	3	1.920
53	TOKAT	9	326
54	TRABZON	9	326
55	UŞAK	9	113
56	VAN	6	104
57	YOZGAT	3	32
58	ZONGULDAK	6	548
TOPLAM		1.810	103.448

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Şekil 3.1: Ulaşılan Çalışan Sayılarının Dağılımı

3.2. Programlı Teftişlerde Tespit Edilen Noksan Hususlara İlişkin İstatistikler

Programlı teftişlerin ilk aşamasında toplam 31.533 adet noksan husus tespit edilmiştir. Noksanlıkların giderilmesi için verilen sürenin sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde 30.010 noksan hususun giderildiği, bu kapsamda iyileştirme oranının %95 olduğu, 1.523 noksan hususun devam ettiği ve 352 yeni mevzuata aykırılık bulunduğu anlaşılmış olup, teftişler sonucunda giderilmeyen toplam 1.875 mevzuata aykırılık için idari para cezası uygulanmıştır. Yapılan programlı teftişlerde tespit edilen mevzuata aykırılıklar yasa ve yönetmelikler kapsamında gruplandırılarak iyileştirme oranları Tablo 3.2’de özetlenmiştir.

Tablo 3.2: İşyerlerinde Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıkların Yasa ve Yönetmelik Bazında Değerlendirilmesi

Kanun No.	Kanun Maddesi	Mevzuat Açıklaması	İlk Teftiş Mevzuata Aykırılık Sayısı	2. Teftiş Devam Eden Mevzuata Aykırılık Sayısı	Giderilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Yeni Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Toplam İPC Uygulanan Aykırılık Sayısı	İyileştirme Oranı (%)
6331	4/1-a	İşverenin genel yükümlülüğü	283	4	279	1	5	99
6331	4/1-b	Alınan tedbirlere uyulup uyulmadığını izleme, denetleme ve uygunsuzlukları giderme	5	0	5	0	0	100
6331	6/1-a	İş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli görevlendirme	229	2	227	3	5	99
6331	6/1-b	İSG hizmetlerinin yerine getirilmesi için gerekli araç-gereç-mekân sağlama	9	0	9	0	0	100
6331	6/1-c	İSG hizmetlerini yürütenler arasında	3	0	3	0	0	100

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Kanun No.	Kanun Maddesi	Mevzuat Açıklaması	İlk Teftiş Mevzuata Aykırılık Sayısı	2. Teftiş Devam Eden Mevzuata Aykırılık Sayısı	Giderilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Yeni Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Toplam İPC Uygulanan Aykırılık Sayısı	İyileşme Oranı (%)
		koordinasyonu sağlama						
6331	6/1-ç	Görevlendirilen kişiler tarafından yazılı olarak bildirilen tedbirleri yerine getirme	7	0	7	0	0	100
6331	8/1	İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının görevlerini yerine getirmeleri nedeniyle hak ve yetkilerinin kısıtlanması	7	0	7	0	0	100
6331	8/6	İşyeri sağlık ve güvenlik birimini kurma	13	0	13	0	0	100
6331	10/1	Risk değerlendirmesi	84	1	83	0	1	99
6331	10/4	Kontrol, ölçüm ve araştırma	211	12	199	16	28	94
6331	11	Acil durum planları, yangınla mücadele ve ilk yardım	283	27	256	24	51	90
6331	12	Tahliye	1	0	1	0	0	100
6331	14/1	İş kazası ve meslek hastalıklarının kaydı	3	0	3	0	0	100
6331	15/1	Sağlık gözetimi	114	2	112	2	4	98
6331	15/2	Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıftaki işlerde çalışacakların, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu	7	0	7	0	0	100
6331	16	Çalışanların bilgilendirilmesi	0	0	0	1	1	-
6331	17	Çalışanların eğitimi	117	6	111	6	12	95
6331	18	Çalışanların görüşlerinin alınması ve katılımlarının sağlanması	1	0	1	0	0	100
6331	20/1	Çalışan temsilcisi görevlendirme	237	0	237	0	0	100
6331	20/3	Çalışan temsilcilerinin, işverene öneride bulunma ve işverenden gerekli tedbirlerin	2	0	2	0	0	100

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Kanun No.	Kanun Maddesi	Mevzuat Açıklaması	İlk Teftiş Mevzuata Aykırılık Sayısı	2. Teftiş Devam Eden Mevzuata Aykırılık Sayısı	Giderilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Yeni Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Toplam İPC Uygulanan Aykırılık Sayısı	İyileşme Oranı (%)
		alınmasını isteme hakkı						
6331	20/4	Çalışan temsilcilerinin ve destek elemanlarının haklarının kısıtlanması ve gerekli imkânların sağlanmaması	2	0	2	0	0	100
6331	22	İş sağlığı ve güvenliği kurulu	16	0	16	0	0	100
6331	26/1-o	Çalışanlara standartlara uygun ve CE belgeli kişisel koruyucu donanım temini	6	0	6	0	0	100
6331	30	Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik	11	0	11	0	0	100
6331	30	Çalışanların Gürültü İle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik	17	0	17	1	1	100
6331	30	Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik	54	0	54	0	0	100
6331	30	Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik	3.207	251	2.956	57	308	92
6331	30	Elle Taşıma İşleri Yönetmeliği	4	0	4	0	0	100
6331	30	Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik	3	0	3	0	0	100
6331	30	İş Ekipmanlarının Kullanımında	9.437	413	9.024	74	487	96

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Kanun No.	Kanun Maddesi	Mevzuat Açıklaması	İlk Teftiş Mevzuata Aykırılık Sayısı	2. Teftiş Devam Eden Mevzuata Aykırılık Sayısı	Giderilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Yeni Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Toplam İPC Uygulanan Aykırılık Sayısı	İyileşme Oranı (%)
		Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği						
6331	30	İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik	219	1	218	3	4	100
6331	30	İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analizi Yapan Laboratuvarlar Hakkında Yönetmelik	22	1	21	0	1	95
6331	30	İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği	70	0	70	1	1	100
6331	30	İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik	102	1	101	4	5	99
6331	30	İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği	1.313	39	1.274	20	59	97
6331	30	İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik	5.439	427	5.012	62	489	92
6331	30	İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik	313	3	310	4	7	99
6331	30	İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik	3.116	71	3.045	4	75	98
6331	30	Kanserojen ve Mutajen Maddeler İle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik	31	2	29	0	2	94
6331	30	Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda	5.000	181	4.819	19	200	96

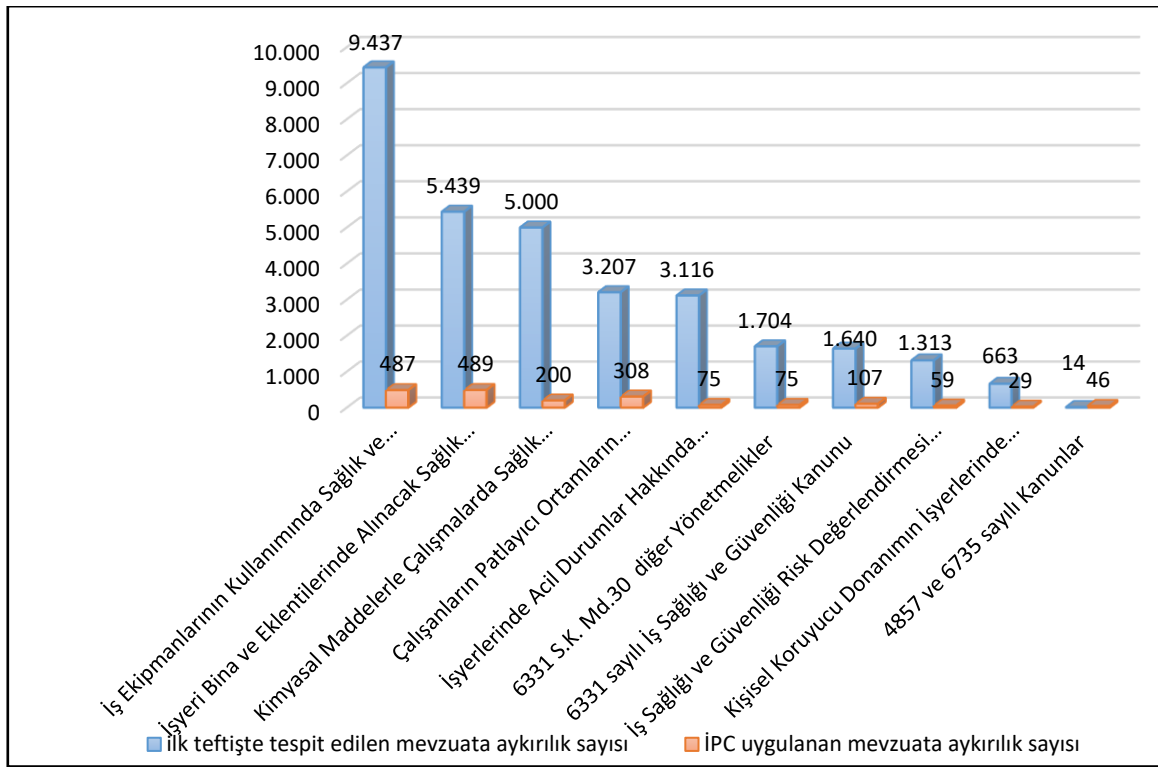
T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Kanun No.	Kanun Maddesi	Mevzuat Açıklaması	İlk Teftiş Mevzuata Aykırılık Sayısı	2. Teftiş Devam Eden Mevzuata Aykırılık Sayısı	Giderilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Yeni Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	Toplam İPC Uygulanan Aykırılık Sayısı	İyileşme Oranı (%)
		Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik						
6331	30	Kişisel Koruyucu Donanımın İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik	663	25	638	4	29	96
6331	30	Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği	532	20	512	11	31	96
6331	30	Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmelik	2	0	2	0	0	100
6331	30	Tozla Mücadele Yönetmeliği	324	20	304	3	23	94
4857	71	Çocukları çalıştırma yaşına ve çalıştırma yasağına aykırı davranmak	0	0	0	1	1	-
4857	92/2	Çağrıldıkları zaman gelmemek, kolaylık göstermemek	0	0	0	6	6	-
4857	96/1	İfade ve bilgilerine başvurulmuş işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye zorlama ve yahut ilgili makamlara ifade vermeleri üzerine onlara karşı kötü davranışlarda bulunmak	0	0	0	1	1	-
6735	6-2 (Bağımsız)	Çalışma izni olmaksızın bağımsız çalışan yabancı	0	0	0	1	1	-
6735	6-2 (İşçi)	Çalışma izni olmaksızın çalışan yabancı	10	10	0	15	25	0
6735	6-2 (İşveren)	Çalışma izni olmaksızın yabancı çalıştıran işveren	4	4	0	8	12	0
TOPLAM			31.533	1.523	30.010	352	1.875	95

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Tablo 3.2 incelendiğinde programlı teftişlerin ilk aşamasında en fazla mevzuata aykırılığın “İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği” ile “İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik” çerçevesinde tespit edildiği ve teftişlerin ikinci aşamasında en çok giderilmesi sağlanan mevzuata aykırılıkların da söz konusu Yönetmelikler kapsamında olduğu anlaşılmaktadır. İşyerlerinde tespit edilen mevzuata aykırılıkların yasa ve yönetmelik bazında ilk aşama teftiş sonucu tespit edilen noksanlık sayıları ve teftişler neticesinde giderilmeyerek idari para cezası uygulanan noksanlık sayıları Şekil 3.2’de gösterilmiştir.

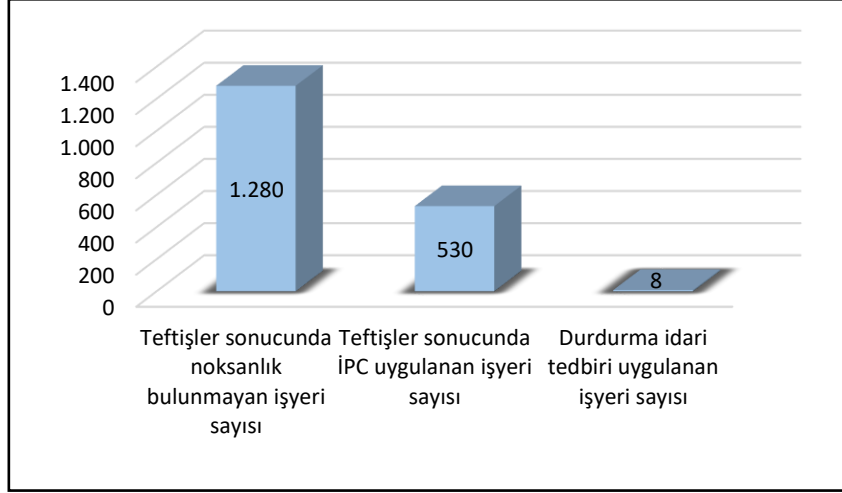
Şekil 3.2: İlk Teftiş Sonucu Tespit Edilen Mevzuata Aykırılıklar ve İPC Uygulanan Mevzuata Aykırılıkların Dağılımı

3.3. Teftiş Sonucu İstatistikleri

2022 yılı Kimyasal Madde Bulunduran İş Yerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftiş kapsamında 1.810 işyerinde programlı teftiş gerçekleştirilmiştir. Yapılan teftişler sonucunda 1.280 işyerinde iş sağlığı ve güvenliği yönünden tespit edilen noksanlıklar teftiş süresince giderilmiş, 530 işyerinde giderilmeyen noksanlıklar için idari para cezası uygulanmış, 8 işyerinde ise durdurma idari tedbiri uygulanmıştır. Teftiş sonuçlarına ilişkin sayısal bilgiler Şekil 3.3’te gösterilmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Şekil 3.3: Programlı Teftiş Sonuçlarının Sayısal Dağılımı

Teftişler boyunca başta 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu olmak üzere, 4857 sayılı İş Kanunu ve 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu'na ilişkin toplam 31.533 mevzuata aykırılık tespit edilmiştir. Tespit edilen aykırılıkların 30.010 adedi teftiş sürecinde giderilmiştir. Teftişler sonucunda devam eden 1.523 noksan husus ve yeni tespit edilen 352 mevzuata aykırılık olmak üzere giderilmeyen 1.875 mevzuata aykırılık için toplam 17.605.005 TL idari para cezası uygulanmıştır. Kanunlara göre mevzuata aykırılık sayıları ve idari para cezası miktarlarının dağılımı Tablo 3.3'te belirtilmiştir.

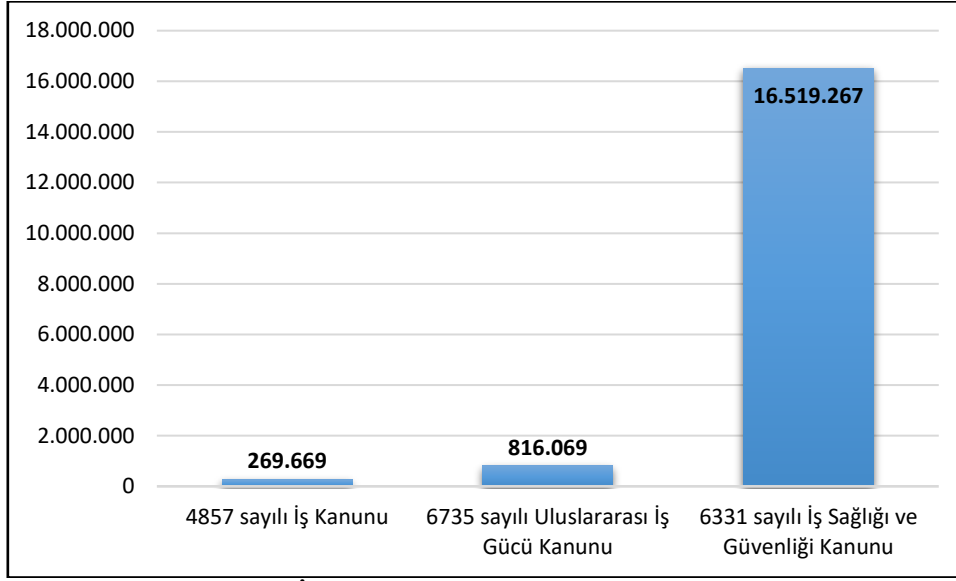
Tablo 3.3: Kanunlara Göre Mevzuata Aykırılık Sayıları ve İdari Para Cezası Miktarlarının Dağılımı

Kanun No.	İlk Teftiş Sonucu Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	İkinci Teftiş Sonucu Devam Eden Mevzuata Aykırılık Sayısı	İkinci Teftiş Sonucu Giderilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	İkinci Teftiş Sonucu Yeni Tespit Edilen Mevzuata Aykırılık Sayısı	İPC Uygulanan Mevzuata Aykırılık Sayısı	Toplam İdari Para Cezası Miktarı (TL)
6331	31.519	1.509	30.010	320	1.829	16.519.267
4857	0	0	0	8	8	269.669
6735	14	14	0	24	38	816.069
Toplam	31.533	1.523	30.010	352	1.875	17.605.005

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında 16.519.267 TL idari para cezası, 4857 sayılı İş Kanunu kapsamında 269.669 TL idari para cezası ve 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu kapsamında 816.069 TL idari para cezası ve uygulanmış olup idari para cezası miktarlarının kanunlara göre dağılımı Şekil 3.4'te gösterilmiştir.

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Şekil 3.4: Uygulanmış Olan İdari Para Cezası Miktarlarının Kanunlara Göre Dağılımı

Programlı teftişler neticesinde kanun ve yönetmelikler bazında idari para cezası uygulanan mevzuat maddeleri ve idari para cezası miktarlarına ilişkin bilgiler Tablo 3.4'te gösterilmiştir.

Tablo 3.4: İdari Para Cezası Uygulanan Mevzuat Maddeleri ve Miktarları

Kanun No.	Kanun Maddesi	Ceza Maddesi	Mevzuat Açıklaması	İdari Para Cezası Uygulanan Aykırılık Sayısı	Uygulanmış Olan İdari Para Cezası Miktarı (TL)
6331	4/1-a	26/1-a	İşverenin genel yükümlülüğü	5	62.694
6331	6/1-a	26/1-b	İş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli görevlendirme	5	122.040
6331	10/1	26/1-ç	Risk değerlendirmesi	1	20.916
6331	10/4	26/1-ç	Kontrol, ölçüm ve araştırma	28	258.588
6331	11	26/1-d	Acil durum planları, yangınla mücadele ve ilk yardım	51	277.427
6331	15/1	26/1-f	Sağlık gözetimi	4	59.143
6331	16	26/1-g	Çalışanların bilgilendirilmesi	1	3.479
6331	17	26/1-ğ	Çalışanların eğitimi	12	67.584
6331	30	26/1-n	Çalışanların Gürültü İle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik	1	5.218
6331	30	26/1-n	Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik	308	2.553.290
6331	30	26/1-n	İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği	487	4.763.699
6331	30	26/1-n	İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik	4	24.352

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

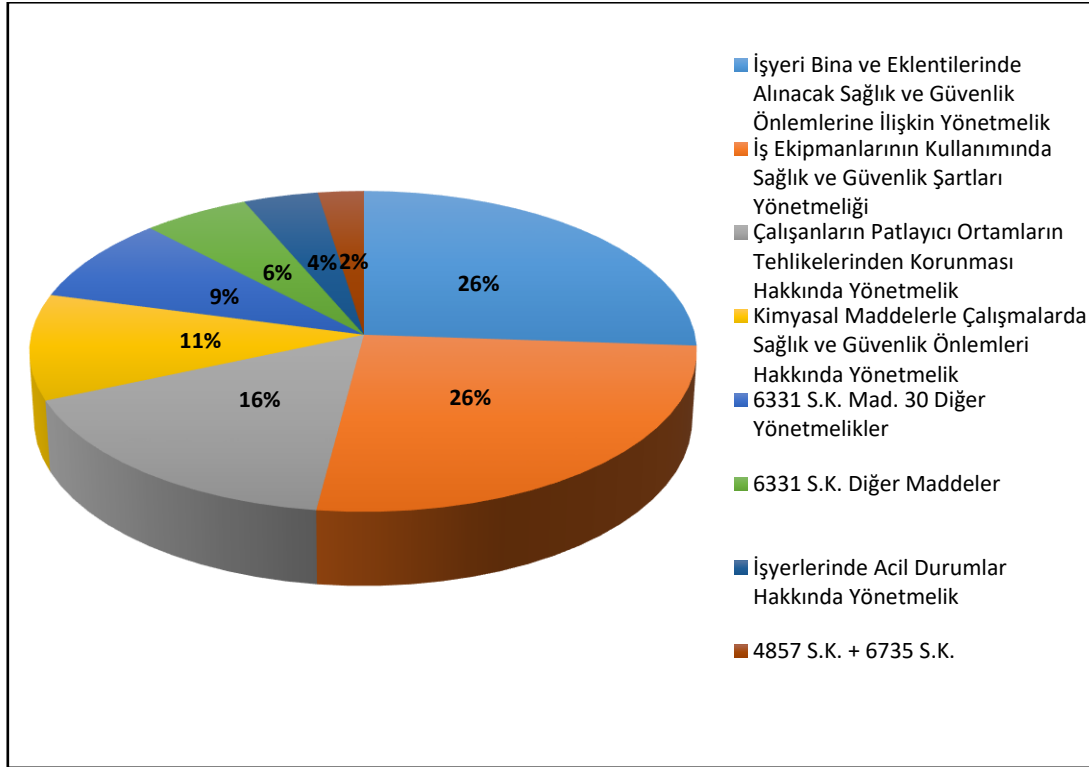
Kanun No.	Kanun Maddesi	Ceza Maddesi	Mevzuat Açıklaması	İdari Para Cezası Uygulanan Aykırılık Sayısı	Uygulanmış Olan İdari Para Cezası Miktarı (TL)
6331	30	26/1-n	İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analizi Yapan Laboratuvarlar Hakkında Yönetmelik	1	6.958
6331	30	26/1-n	İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği	1	5.218
6331	30	26/1-n	İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik	5	38.269
6331	30	26/1-n	İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği	59	333.091
6331	30	26/1-n	İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik	489	5.011.787
6331	30	26/1-n	İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik	7	43.486
6331	30	26/1-n	İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik	75	453.719
6331	30	26/1-n	Kanserojen ve Mutajen Maddeler İle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik	2	17.395
6331	30	26/1-n	Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik	200	1.381.388
6331	30	26/1-n	Kişisel Koruyucu Donanımın İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik	29	405.722
6331	30	26/1-n	Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği	31	205.252
6331	30	26/1-n	Tozla Mücadele Yönetmeliği	23	398.552
4857	71	104	Çocukları çalıştırma yaşına ve çalıştırma yaşına aykırı davranmak	1	4.173
4857	92/2	107/1-a	Çağrıldıkları zaman gelmemek, kolaylık göstermemek	6	227.568
4857	96/1	107/1-b	İfade ve bilgilerine başvurulana işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye zorlama veyahut ilgili makamlara ifade vermeleri üzerine onlara karşı kötü davranışlarda bulunmak	1	37.928
6735	6-2 (Bağımsız)	23-5/b-2	Çalışma izni olmaksızın bağımsız çalışan yabancı	1	12.854

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Kanun No.	Kanun Maddesi	Ceza Maddesi	Mevzuat Açıklaması	İdari Para Cezası Uygulanan Aykırılık Sayısı	Uygulanmış Olan İdari Para Cezası Miktarı (TL)
6735	6-2 (İşçi)	23-5/b-1	Çalışma izni olmaksızın çalışan yabancı	25	160.575
6735	6-2 (İşveren)	23-5/b-3	Çalışma izni olmaksızın yabancı çalıştıran işveren	12	642.640
TOPLAM				1.875	17.605.005

Programlı teftişler sonucunda idari para cezası uygulanan mevzuata aykırılıkların yüzdesel dağılımı Şekil 3.5'te; mevzuat bazında ilk on sırada yer alan idari para cezası miktarları ise Şekil 3.6'da gösterilmiştir.

Şekil 3.5: İdari Para Cezası Uygulanan Mevzuata Aykırılıkların Yüzdesel Dağılımı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

Şekil 3.6: Mevzuat Bazında İlk On Sırada Yer Alan İdari Para Cezası Miktarlarının Dağılımı

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

IV. BÖLÜM: MEVZUATA AYKIRILIKLAR

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı'nca yürütülen “2022 yılı Kimyasal Madde Bulunduran İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftiş” kapsamında sıkça karşılaşılan noksanlık ve aykırılıklar, mevzuat başlıkları altında aşağıda belirtilmiştir.

1. İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Kapsamında Mevzuata Aykırılıklar:

- İş ekipmanının güvenliğinin kurulma ve montaj şartlarına bağlı olduğu durumlarda, ekipmanın kurulmasından sonra ve ilk defa kullanılmadan önce, önemli bakım ve onarımlardan sonra ve her yer değişikliğinde ekipmanın, periyodik kontrolleri yapmaya yetkili kişiler tarafından periyodik kontrolünün yapılmadan kullanılmaya başlanması,
- Periyodik kontrol raporlarında periyodik kontrolü gerçekleştiren kişiye ait EKİPNET kayıt numarasının bulunmaması,
- Gaz, buhar, sıvı veya toz çıkarma tehlikesi olan iş ekipmanlarının, bunları kaynağında tutacak veya çekecek uygun sistemlerle donatılmaması,
- İş ekipmanlarının, çalışanların doğrudan veya dolaylı olarak elektrikle temas riskinden korunmasına uygun olmaması/elektrikli ekipmanların gövde topraklama bağlantılarının bulunmaması,
- Periyodik kontrol raporlarında bulunması gerekli bölüm ve bilgilerin yer almaması,
- İş ekipmanının periyodik kontrol raporunda tespit edilen uygunsuzluklar giderilmeden kullanılmaya devam edilmesi,
- İş ekipmanlarının periyodik kontrollerinin imalat yılında yürürlükte bulunan standartlara göre veya imalat tarihinden sonra yürürlüğe giren yeni standart da göz önünde bulundurularak gerçekleştirilmemesi,
- İş ekipmanına yapılan tahribatsız muayenelerin; TS EN ISO 9712 standardına uygun olarak en az seviye 2 personel belgelendirmesine sahip kişiler tarafından uygulanmaması,
- Kaynak işleminde kullanılan ekipmanlarda alev geri tepme riskine karşı tedbirlerin alınmaması,
- Sanayi tüplerinin devrilme riskine karşı güvenli şekilde sabitlenmemesi,
- Kompresör hava tankı, buhar kazanı gibi basınçlı kapların patlamaya dayanıklı bir bölümde olmaması,
- Muhtemel patlayıcı ortamda kullanılan iş ekipmanlarının periyodik kontrolünün yapılmamış olması,
- Basınçlı kap ve tesisatlarının (buhar kazanı, ısıtma kazanı, kızgın yağ kazanı, yeraltı ve yerüstü sıvılaştırılmış gaz tankları, basınçlı hava ve gaz tankları, boyler, atmosferik tehlikeli sıvı depolama tankı vb.) periyodik kontrol raporlarının bulunmaması veya periyodik kontrol sürelerinin geçmiş olması,

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

- Basınçlı kap ve tesisatlarının periyodik kontrollerinin yetkili kişiler tarafından yapılmaması,
- LPG tankları, buhar kazanları, kızgın su kazanları, kriyojenik tanklar gibi standartlarında emniyet valf testleri bulunan ekipmanların emniyet valflerinin standartlarda belirtilen azami süreler içerisinde teste tabi tutulmaması,
- İş ekipmanının özelliği ve prosten kaynaklanan zorunlu şartlar gereğince hidrostatik test yapma imkânı olmayan basınçlı kaplarda ve tesisatlarda hidrostatik test yerine ekipmanın standardında alternatif olarak belirtilen, ekipmanın standardı olmaması halinde ise üreticinin kullanım kılavuzu/talimatında da hidrostatik test için alternatif olarak belirtilen tahribatsız muayene yöntemlerinin uygulanmaması,
- Tesisatların (elektrik, topraklama, yıldırımdan korunma, yangın algılama ve uyarı, yangın söndürme, havalandırma ve klima tesisatı vb.) periyodik kontrol raporlarının bulunmaması veya periyodik kontrol sürelerinin geçmiş olması,
- Tesisatların (elektrik, topraklama, yıldırımdan korunma, yangın algılama ve uyarı, yangın söndürme, havalandırma ve klima tesisatı vb.) periyodik kontrollerinin yetkili kişiler tarafından yapılmaması.

2. İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik Kapsamında Mevzuata Aykırılıklar:

- İşyerinde bulunan ana ve tali elektrik panolarında seçicilik ilkesine uygun olarak kaçak akım rölesi tesis edilmemesi / kaçak akım rölelerinin çalışır durumda olmaması,
- Elektrik tesisatının, yangın veya patlama tehlikesi oluşturmayacak şekilde tesis edilmemesi,
- Yıldırımdan korunma tesisatı bulunmaması,
- Acil çıkış kapılarının doğrudan dışarıya veya güvenli bir alana açılmaması/ önlerinde veya arkalarında çıkışı önleyecek engel bulunması,
- Acil çıkış kapılarının sayısı, nitelikleri, boyutları ve yerlerinin yapılan işin niteliğine, işyerinin büyüklüğüne, kullanım şekline, işyerinde bulunan ekipmana ve bulunabilecek azami kişi sayısına uygun olmaması,
- Aydınlatılması gereken acil çıkış kapıları ve yollarında acil aydınlatma sistemi bulunmaması,
- İşyerinin büyüklüğüne, yapılan işin özelliğine, işyerinde bulunan ekipmanlara, kullanılan maddelerin fiziksel ve kimyasal özelliklerine ve işyerinde bulunabilecek azami kişi sayısına göre etkili ve yeterli yangın söndürme ekipmanı ile gereken alanlarda yangın detektörleri ve alarm sistemleri bulundurulmaması,
- Yangın söndürme ekipmanlarının önlerinde engel bulundurulması,
- Gerekli alanlarda otomatik yangın algılama/söndürme sistemi, yağmurlama (sprinkler) sistemi, yangın hidrant sistemi, yangın dolabı, yangın su deposu, yangın pompası vb. yangınla ilgili sistemlerin bulunmaması,

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

- Açıkta yerüstü depolama tanklarının, yeraltı depolama tanklarının güvenlik mesafelerine uygun tesis edilmemesi,
- Kapalı işyerlerinde çalışanların ihtiyaç duyacakları yeterli temiz havanın bulunmasının sağlanmaması,
- Boğucu, zehirli veya tahriş edici gaz ile toz, buğu, duman ve fena kokuları ortam dışına atacak şekil ve nitelikte, genel havalandırma sisteminden ayrı olarak mekanik (cebri) havalandırma sistemi kurulmaması,
- Mekanik havalandırma sistemi kullanıldığında sistemin her zaman çalışır durumda olmasının sağlanmaması.

3. Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik Kapsamında Mevzuata Aykırılıklar:

- Patlamaların önlenmesi ve bunlardan korunmayı sağlamak amacıyla, teknik ve organizasyona yönelik önlemlerin alınmaması,
- Patlayıcı ortam riskleri değerlendirilirken işyerindeki statik elektrik dâhil tutuşturucu kaynakların tümünün dikkate alınmaması,
- Patlamadan korunma dokümanı hazırlanmaması,
- Patlamadan korunma dokümanında patlayıcı ortam oluşturabilecek alanlarının tümünün değerlendirilmemesi / tehlikeli bölge haritası bulunmaması / tehlikeli bölge hesapları görülememesi / patlayıcı ortamlarda kullanılan iş ekipmanlarının uygunluğunun belirtilmemesi / işyerindeki patlayıcı ortam risklerinin tamamının değerlendirilmemesi / patlamaya karşı alınacak önlemlerin belirtilmemesi,
- İşyerinde önemli değişikliklerden sonra patlamadan korunma dokümanının güncellenmemesi,
- Patlayıcı ortam oluşması ihtimali olan yerlerin sınıflandırılmaması,
- Mutfak, kazan dairesi vb. doğalgaz kullanılan bölümlerde doğalgaz detektörünün bulunmaması/uygun konumlandırılmaması; LPG kullanılan bölümlerde LPG detektörünün bulunmaması/uygun konumlandırılmaması; muhtemel patlayıcı ortamlarda uygun tipte LEL gaz dedektörü bulunmaması/uygun konumlandırılmaması,
- Üretim alanları, tank alanları vb. muhtemel patlayıcı ortam girişlerinde statik elektriklenmeye karşı yük giderici levha bulunmaması/ patlayıcı ortamlarda kullanılan varil, karıştırıcı, taşıma kabı, boru hattı gibi metal aksamlarda, tanker dolum alanlarında topraklama ve bağlama yoluyla statik elektriğe karşı önlem alınmaması,
- Muhtemel patlayıcı ortamlarda tehlike oluşturabilecek işler için talimat oluşturulmaması ve iş izni uygulanmaması,
- Patlayıcı ortam oluşabilecek alanlarda yapılan çalışmalarda kıvılcım çıkarmaz özellikte el aletleri kullanılmaması,
- Patlayıcı ortamlarda kullanılan elektrikli ekipmanların bölge sınıfına uygun kategoride Ex-proof (alev sızdırmaz) özellikte olmaması,

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

- İşyerinde muhtemel patlayıcı ortamlarda çalışanlara patlamadan korunma konusunda yeterli ve uygun eğitim verilmemesi,
- Patlayıcı ortam oluşabilecek yerlerde uyarı işaretlerinin bulunmaması,

4. Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik Kapsamında Mevzuata Aykırılıklar:

- İşyeri ortamında bulunan tehlikeli kimyasal maddelerin tespit edilerek, çalışanların sağlık ve güvenliği yönünden olumsuz etkilerini belirlemek üzere uygun şekilde risk değerlendirmesinin yapılmaması,
- İşyerinde kimyasallarla çalışanlara kimyasalların risk ve tehlikeleri ile ilgili eğitimin verilmemesi,
- İşyerinde kullanılan tehlikeli kimyasal madde yerine ikame yöntemi uygulanarak, çalışanların sağlık ve güvenliği yönünden tehlikesiz veya daha az tehlikeli olan kimyasal madde kullanılmaması,
- Tehlikeli kimyasalların kullanıldığı ortamlarda riski kaynağında önlemek için uygun havalandırma sistemi kurulmaması,
- Tehlikeli kimyasal maddelerin, atık ve artıkların işyerinde en uygun şekilde işlenmesi, kullanılması, taşınması ve depolanması için gerekli düzenlemeler yapılmaması/ Tehlikeli kimyasal maddelerin zararlılık özelliklerine uygun olacak şekilde ayrı depolama alanları oluşturulmaması,
- Çalışanların sağlığı için risk oluşturabilecek kimyasal maddelerin ölçüm sonuçlarının değerlendirilmesinde ilgili Yönetmelik eklerinde belirtilen mesleki maruziyet sınır değerlerinin dikkate alınmaması,
- Mesleki maruziyet sınır değerlerinin aşıldığı durumlarda, gerekli koruyucu ve önleyici tedbirlerin alınmaması,
- Birbirini etkileyebilecek kimyasal maddelerin birbirleriyle temas riskinin önlenmemesi/ ayrı bir alanda depolanmaması,
- Sıvı oksijen, sıvı argon ve sıvı azot bulunan depolama tanklarının güvenlik mesafelerine uygun tesis edilmemesi,
- İşyerinde bulunan tehlikeli kimyasal maddelere ait Türkçe güvenlik bilgi formlarının bulunmaması,
- Tehlikeli kimyasal madde bulunan tankların etrafında dökülmelere karşı taşma havuzu bulunmaması,
- Tehlikeli kimyasal madde bulunan bölümler, kaplar, boru tesisatı vb. üzerinde uygun olarak etiketleme yapılmaması,
- Tehlikeli kimyasal maddelerin depolandığı kaplarda / ambalajlarda zararlılık işaretleri ve zararlılık ifadelerinin bulunmaması,
- İşyerinde günlük kullanım miktarından fazla tehlikeli kimyasal madde bulundurulması,
- Tehlikeli kimyasallara maruz kalan çalışanların sağlık gözetimlerinin yaptırılmaması,
- İşyeri alanında göz duşu/vücut duşu bulunmaması,

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

- Kimyasal sızıntı ve döküntülere karşı emici ped, sosis vb. absorban maddelerin bulundurulmaması.

5. İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik Kapsamında Mevzuata Aykırılıklar:

- Acil durum planı dokümantasyonunun ilgili Yönetmelikte belirtilen asgari hususları içermemesi,
- Acil durum planının yenilenmemesi,
- Acil durum planında muhtemel tüm acil durumların (yangın, patlama, tehlikeli kimyasal maddelerden kaynaklanan yayılım vb.) değerlendirilmemesi,
- Acil durum planı kapsamında hazırlanan tahliye planının işyerinde görünür alanlara asılmaması,
- Acil durum tatbikatının yapılmaması/ süresi içerisinde tekrarlanmaması/ tatbikat formu hazırlanmaması,
- Koruma, kurtarma, söndürme, ilk yardım konularında uygun donanıma sahip ve bu konularda eğitilmiş işyeri tehlike sınıfı ve çalışan sayısına yeterli sayıda destek elemanı görevlendirilmemesi.

6. İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Diğer Mevzuat Kapsamında Mevzuata Aykırılıklar:

- Risk değerlendirmesinin risk değerlendirme ekibi tarafından hazırlanmaması,
- Risk değerlendirmesinin gerçekleştiren kişiler tarafından her sayfasının paraflanıp son sayfasının imzalanmaması,
- Risk değerlendirmesinin mevzuatın gerektirdiği sürelerde yenilenmemesi,
- İş sağlığı ve güvenliği kurulunun mevzuatın belirlediği süreler içerisinde toplanmaması,
- İş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi, diğer sağlık personeli görevlendirilmemesi,
- Acil durum planı hazırlanmaması,
- Acil durumların olumsuz etkilerini önleyici sınırlayıcı tedbirlerin alınmaması,
- İş güvenliği uzmanının işyeri çalışan sayısı ve işyeri tehlike sınıfına göre eksik süreyle görevlendirilmesi,
- İşyeri hekiminin işyeri çalışan sayısı ve işyeri tehlike sınıfına göre eksik süreyle görevlendirilmesi,
- Kimyasal gaz, voc, toz vb. ortam ölçümleri ve çalışanlar üzerinde kişisel maruziyet ölçümlerinin yapılmaması, gereken durumlarda ölçümlerin tekrarlanmaması,
- Tozun meydana geldiği işyerlerinde çalışanların toz maruziyetini önlemek ve çalışanların toz ile ilgili tehlikelerden korunması için gerekli koruyucu ve önleyici tedbirlerin alınmaması,
- Çalışanlara yaptıkları işi ve buldukları ortama uygun olacak şekilde kişisel koruyucu donanımların verilmemesi,
- Çalışanların kişisel koruyucu donanımları uygun şekilde kullanmalarının sağlanmaması,

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

- Acil çıkış yolları, kapıları, yangınla mücadele ekipmanlarının yerlerinin işaretlenmemiş olması.

V. BÖLÜM: SONUÇ

1. Giderilmeyen Mevzuat İhlalleri ve Yapılan İdari İşlemler

"Kimyasal Madde Bulunduran İş Yerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftiş" kapsamında Türkiye genelinde 58 ilde toplam 12 ay süren programlı teftişler neticesinde 1.810 işyerinde 103.448 çalışana ulaşılmıştır. Programa alınan 142 adet işyerinde ise kapalı, gayri faal gibi durumların tespit edilmesi nedenleriyle teftiş yapılamamıştır.

Teftişi gerçekleştirilen işyerlerinde tespit edilen mevzuata aykırılıklar için süre verme yoluna gidilmiş, giderilmeyen mevzuata aykırılıklar için idari para cezası uygulanmıştır. Bununla birlikte 8 işyerinde çalışanlar için hayati tehlike oluşturan hususlar tespit edildiğinden işin durdurulması istenmiştir.

1.1.Giderilmeyen Mevzuat İhlalleri

Programlı teftişlerin ilk aşamasında toplam 31.533 adet noksan husus tespit edilmiştir. Noksanlıkların giderilmesi için verilen sürenin sonunda yapılan ikinci aşama teftişlerde 30.010 noksan hususun giderildiği, bu kapsamda iyileştirme oranının % 95 olduğu, 1.523 noksan hususun devam ettiği ve 352 yeni mevzuata aykırılık bulunduğu anlaşılmış olup, toplam 1.875 mevzuata aykırılık için idari para cezası uygulanmıştır.

İlk teftişlerde tespit edilen noksan hususlar ile teftişler sonucunda giderilmeyerek idari para cezası uygulanan mevzuata aykırılıklar incelendiğinde, her iki grupta da en fazla aykırılık sayısının İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği, İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik, Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik ve Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik kapsamında olduğu, bu yönetmelikler bazında işyerlerinde iyileştirme oranlarının %92-%96 oranlarında seyrettiği sonucuna ulaşılmıştır. Teftişlerde tespit edilen diğer mevzuat maddeleri bazında iyileştirme oranları Tablo 3.2'de gösterilmiştir.

İdari para cezası uygulanan tüm mevzuat ihlallerinin yüzdesel dağılımına bakıldığında da ilk sırada İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği ve İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik bazındaki ihlallerin %26'lık dilimde olduğu, ardından Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik kapsamındaki ihlallerin %16'lık dilimde olduğu, Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik kapsamındaki

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

mevzuat aykırılıkların %11'lik dilimde olduğu, 6331 sayılı Kanun kapsamındaki diğer yönetmelik maddelerindeki noksanlıkların %9'luk dilimde olduğu, 6331 sayılı Kanun'un diğer maddelerindeki noksanlıkların %6'lık dilimde olduğu, İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik kapsamındaki noksanlıkların %4'lük dilimde olduğu ve 4857 sayılı Kanun ile 6735 sayılı Kanun kapsamındaki noksanlıkların %2'lik dilimde oldukları görülmektedir.

1.2.Uygulanması İstenilen İdari Para Cezaları

Kimyasal Madde Bulunduran İş Yerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftiş kapsamında teftişi yapılan 1.810 işyerinin 1280' inde ilk teftişte tespit edilen mevzuata aykırılıkların tümü ikinci aşama teftişte giderilmiş, mevzuata aykırılıkların tümünü gidermeyen 530 işyerinde ise 1.875 noksan husus için toplam 17.605.005 TL idari para cezası uygulanmıştır. Programlı teftişler süresince 6331 sayılı Kanun'un yanı sıra 4857 sayılı ve 6735 sayılı Kanun'lar kapsamında da noksanlıklar tespit edilerek idari para cezası uygulandığı görülmektedir.

İş sağlığı ve güvenliği yönünden en fazla idari para cezası miktarına sahip ilk üç mevzuat aykırılığının İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği ve Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik kapsamında olduğu anlaşılmaktadır. Bu yönetmelikler kapsamında en sık karşılaşılan uygunsuzlukların; işyerlerinde yangın algılama ve söndürme tesisatlarındaki uygunsuzluklar, elektrik tesisatlarında seçicilik ilkesine uygun kaçak akım röleleri bulunmaması, havalandırma tesisatlarındaki uygunsuzluklar, tesisatların, basınçlı kapların periyodik kontrollerinin yapılmaması, düzenlenen periyodik kontrol raporlarında uygunsuzlukların bulunması, periyodik kontrollerin yetkili kişilerce yapılmaması, işyerlerinde patlamadan korunma dokümanı bulunmaması, patlamadan korunma dokümanında belirtilen önlemlerin giderilmemesi, muhtemel patlayıcı ortamlarda kullanılan ekipmanların uygunsuz olması, gerekli alanlarda gaz algılama dedektörlerinin bulunmaması gibi konuları içerdiği sonucuna ulaşılmıştır.

2. Teftiş Sonuçları ile İlgili Genel Değerlendirme

Kimyasal Madde Bulunduran İş Yerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönünden Yürütülecek Programlı Teftiş kapsamında denetimlere 2022 yılı Ocak ayında başlanılmış, Aralık ayı sonunda bitirilmiştir. Bu teftişlerde 144 İş Müfettişi görev almıştır. Programlı Teftişler Adana, Afyonkarahisar, Aksaray, Amasya, Ankara, Antalya, Aydın, Bartın, Batman, Bilecik, Bingöl, Bolu, Burdur, Bursa, Çankırı, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Düzce, Edirne, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, Isparta, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Karabük, Karaman, Kastamonu, Kayseri, Kırıkkale, Kırklareli, Kırşehir, Kilis, Kocaeli, Konya, Manisa, Mersin, Muş, Nevşehir, Niğde, Ordu, Osmaniye, Sakarya, Samsun, Sinop, Sivas, Tekirdağ, Tokat, Trabzon, Uşak, Van, Yozgat ve Zonguldak olmak üzere 58 ilde, 1.810 işyerinde

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

gerçekleştirilmiş olup 22.495 kadın, 80.949 erkek ve 4 genç çalışan toplam 103.448 çalışana ulaşılmıştır.

İşyerlerinde ilk aşama teftişlerde tespit edilen 31.533 noksan hususun, 30.010'u teftişlerin ikinci aşamasında giderilmiş olup, iyileştirme oranı % 95 olarak gerçekleşmiştir.